

Rådningstjänsten
Östra Götaland

Årsredovisning 2016

Räddningstjänsten Östra Götaland är ett kommunalförbund med fem medlemskommuner: *Linköping, Norrköping, Söderköping, Valdemarsvik och Åtvidaberg.* Vi är ungefär 450 medarbetare på 22 platser som ansvarar för räddningstjänstverksamheten i våra fem kommuner.

Innehåll

Ordföranden har ordet

4

Förbundsdirektören har ordet

6

Uppdrag och mål

8

Att stärka enskilda

10

Att säkra miljöer

12

Att rädda värden

14

Medarbetare

16

Ekonomisk redovisning

20

Förbundsdirektionen och revisionsberättelse

26

Nya handlingsprogram leder förbundets utveckling

Nu summeras år 2016 inom Räddningstjänsten Östra Götaland. Det har varit ett på många sätt stormigt år: tecknandet av nytt kollektivavtal för räddningspersoner i beredskap, ett stort antal ansökningar om egenotning i Valdemarsvik, personalfrågor som berört insändare i lokala tidningar, arbete för brandskydd i lokaler med anledning av en väldigt snabb tillströmning av migranter men också diskussioner om de mål förbundet ska uppnå.

Efter verksamhetsårets utgång har även vår mångårige förbundsdirektör valt att sluta. Dessutom har 49 av 200 medarbetare inom vår deltidsorganisation sagt upp sig i början på 2017. Många mot bakgrund av missnöje mot ett nytt centralt avtal och andra även beroende på upplevd avsaknad av lokal operativ ledning. För att hantera en eventuell situation då vi står utan dessa medarbetare har vi, via en särskilt tillsatt stab, arbetat fram en lösning där vi med hjälp av förbundets samlade resurser kan garantera våra kommuninvånare en fortsatt räddningstjänst. Arbetet pågår även för att lösa de lokala frågor som kan lösas lokalt.

Mitt i allt detta är det lätt att glömma bort allt det viktiga arbete som bedrivs inom förbundet. För år 2016 har samtliga medlemskommuner och direktionen antagit nya handlingsprogram om det förebyggande och operativa arbetet inom räddningstjänstorganisationens geografiska område. Direktionen har haft kontinuerliga träffar med förbundets medlemmar i syfte att föra ett återkommande samtal avseende förbundets utveckling. Vi har stärkt och tydliggjort den politiska ledningen och styrningen i organisationen.

Vidare har vi inom direktionen investerat i ett höjdfordon, en hjulastare som är placerad vid utbildningsanläggningen i Norrköping och två transportfordon. Under året kunde vi även ta fyra nya räddningsenheter och två ledningsfordon i bruk vid våra heltidsstationer. Fordon med den senaste utrustningen för att ytterligare effektivisera våra räddningsinsatser.

Förbundet har också, på ett föredömligt sätt, hanterat effekterna av den på kort tid stora tillströmningen av migranter som även fick effekter under 2016 och då i synnerhet på brandskyddet på deras boenden.

Från direktionens sida har vi påbörjat utmaningen att tillsammans med våra medlemskommuner arbeta med individanpassat brandskydd. Det är också lätt att glömma bort de resultat som arbetet i förbundet lett till. Om arbetet i förbundet och resultatet av arbetet går att läsa om i detta årsbokslut. Vi kan konstatera att verksamheten går framåt. Den verksamhet som bedrivs i förbundet är bättre i år än vad den var för ett år sedan och RTÖG är en starkare organisation nu än vad den var när förbundet bildades.

Resultaten talar sitt tydliga språk – utvecklingen går framåt och det är positivt! Huvudskälet till att RTÖG står bättre rustat idag än tidigare, är såklart alla de anställda i organisationen som varje dag ägnar tid, kraft och engagemang åt att utveckla och förbättra organisationen och organisationens förmåga i enlighet med de beslut som medlemmar och direktion fattat.

Håkan Liljeblad
Ordförande

Mari Hultgren
Vice ordförande

”Vi har påbörjat utmaningen att arbeta med individanpassat brandskydd”

RTÖG – en verksamhet att vara stolt över

Allting har ett slut, så även verksamhetsår. Nu ska 2016 sammanfattas i vår årsredovisning. Jag kommer att kommentera året som gått men även beskriva lite kring vad som hänt under tidigare år, eftersom jag efter 2016 års utgång har beslutat mig för att lämna ifrån mig rollen som förbundsdirektör.

Många kommer troligen att komma ihåg 2016 som ett år då förbundet vid många tillfällen omtalades i media, oftast i kritiska termer. Kritiken har haft olika grunder som inte alltid har varit tydliga för läsarna att förstå. Jag väljer att inte kommentera skrivelserna i media i den här årsredovisningen av samma hänsynsskäl som att jag inte alltid har kunnat svara media på deras frågor.

Under året har verksamheten fortsatt att utvecklas inom förbundet. Jag vill lyfta några av de saker där vår utveckling bidrar till att skapa trygghet för de som bor och verkar i våra medlemskommuner.

Riktade kommunikationsinsatser i form av hembesök fick en start i samband med brandvarnardagen den 1 december. En aktivitet som tillsammans med individanpassat brandskydd kommer att bidra till

minskat antal bränder och även minskat antal skadade och omkomna vid bränder. Det visar erfarenhet från andra håll i landet.

Under tidigare år har räddningspersonal fått börja åka på hjärtstoppslarm som en utökning till IVPA-verksamheten som bedrivits under många år. Vi är också en aktiv part vid larm om suicidhändelser. Att RTÖG utför även dessa uppdrag bidrar till ökad trygghet i våra medlemskommuner.

Som en grund för att kunna fortsätta utveckla verksamheten och skapa mervärden för medlemskommunerna, är arbetet med att skapa en inkluderande arbetsplats väsentligt. Att som enskild räddningstjänst, men också tillsammans med andra, arbeta med dessa mjuka frågor är en förutsättning för att framöver kunna möta alla samhällsmedborgare och få förståelse för vårt olycksförebyggande och skadeavhjälpande arbete.

Det mottagande och den respekt som vi oftast får när vi möter andra människor kan vi inte betrakta som en självklarhet utan är något som det måste arbetas med. Som en del av vårt arbete inom detta område ansva-

rade RTÖG under 2016 för verksamheten inom NJR (Nätverket Jämställd Räddningstjänst), ett arbete som vi alla ska känna stolthet över.

Bland de lite torrare frågorna kan jag konstatera att revisorerna gett förbundet grönt ljus inom samtliga områden som basgranskningen 2016 omfattade. Det var styrning/ledning/uppföljning/kontroll av ekonomi och verksamhet samt om det finns en god internkontroll.

Årsredovisningen visar också att arbetet med att öka förbundets intäkter fortsatt. Ökade intäkter tillsammans med ökad ekonomisk medvetenhet innebär att förbundet står väl rustat för att fortsätta utveckla verksamheten enligt den inriktning som direktionen beslutade om under hösten.

Jag önskar RTÖG en fortsatt framgångsrik verksamhet som har sin grund i tydliga uppdrag från medlemskommuner och direktion. En verksamhet som bygger på duktiga medarbetare som arbetar inom förbundet men också tillsammans med andra på lokal, regional och central nivå.

Håkan Dahm
Förbundsdirektör

”Jag önskar RTÖG en fortsatt framgångsrik verksamhet som har sin grund i tydliga uppdrag från medlemskommuner och direktion”

Allas gemensamma kunskap höjer säkerheten

Hos varje människa ligger ett stort ansvar för den egna säkerheten. För att kunna ta detta ansvar behöver vi kunskapen om hur vi skapar en säker tillvaro, men även förmågan att skapa den. Vårt viktigaste uppdrag som räddningstjänst, är att hjälpa människor få denna kunskap så att de själva kan förhindra och agera vid olyckor och kriser. För att lyckas med det arbetar vi både själva och tillsammans med andra, med både utbildning och information.

När olyckan ändå inträffar, är vi beredda på att rycka ut och rädda liv, egendom och miljö, oavsett när på dygnet eller under året olyckan sker.

För att leva upp till kraven i många olika säkerhetslagstiftningar där kommunerna har åtaganden, bedriver vi ett omfattande säkerhetsarbete. Vi är våra kommuners säkerhetsexperter. Det ger oss en möjlighet att samordna och bredda arbetet mot olyckor och kriser. Förutom att ta vårt ansvar genom dessa lagstiftningar, utvecklar vi ständigt vårt säkerhetsarbete med hjälp av analyser kring vad som är

samhällsekonomiskt viktigt och lönsamt att satsa på. På så sätt tar vi ett viktigt samhällsansvar samtidigt som såväl organisationen som medarbetarna utvecklas.

Förbundets uppdrag är kortfattat att:

- ▶ fullfölja medlemskommunernas skyldigheter enligt lagen om skydd mot olyckor.
- ▶ fullgöra medlemskommunernas skyldigheter enligt lagen om brandfarliga och explosiva varor.
- ▶ fullgöra medlemskommunernas skyldigheter enligt lagen om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor.

- ▶ fullgöra medlemskommunernas skyldigheter inom det civila försvaret.
- ▶ stödja och medverka i medlemskommunernas åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap.
- ▶ i skälig omfattning biträda och stödja medlemskommunerna med sin specialkompetens.

Vi förverkligar vårt uppdrag genom tre huvudprocesser:

- ▶ Att stärka enskilda
- ▶ Att säkra miljöer
- ▶ Att rädda värden

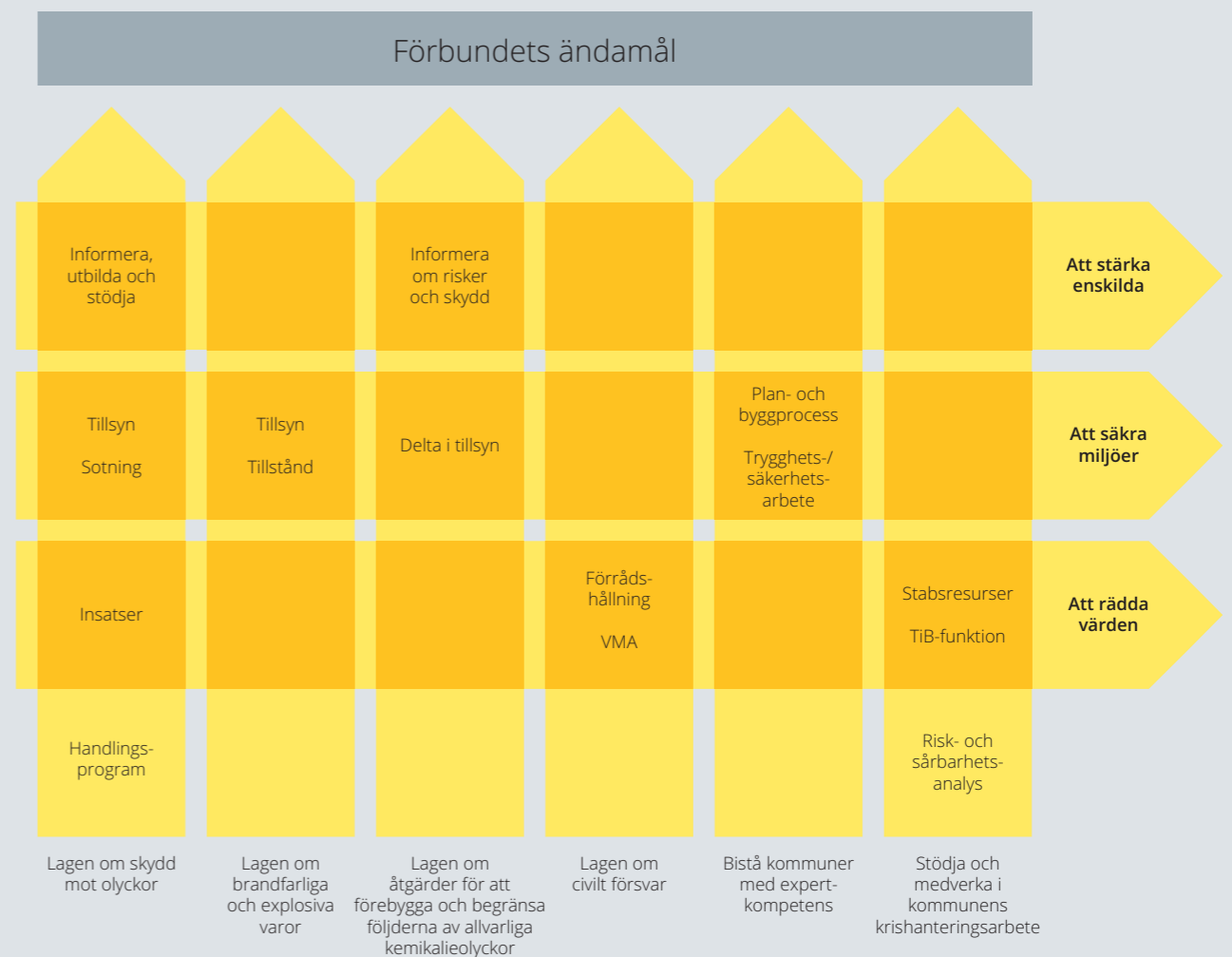
Några viktiga nyckeltal ur verksamheten är:

Nyckeltal	2016
Antal bostadsbränder	122
Antal döda i bostadsbränder	0
Antal utbildade	8 500
Årets ekonomiska resultat	557 000
Insatstid	07:28
Andelen bostadsbränder där enskilda ingripit	62 %
Antal hembesök	800
Antal uttryckningar	5 138

"Vi är våra kommuners säkerhetsexperter"

Via tre huvudprocesser förverkligas medlemskommunernas uppdrag och mål:

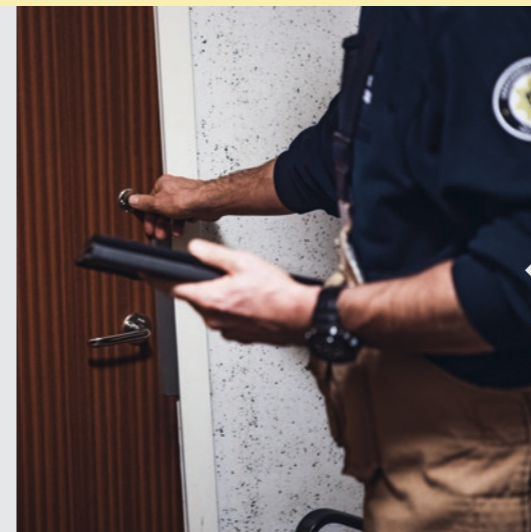
Utbildning gör vår tillvaro säkrare

Antal utbildade
under 2016

8 500 st

2015
8 500 st

” Under tre timmar
ringde vi på vid nästan
500 lägenheter i olika
bostadsområden i
Linköping och
Norrköping ”

En mycket viktig målgrupp för oss i vårt förebyggande arbete är barn och ungdomar. Vi är nämligen övertygade om att de som får kunskap, både kan ta ansvar för sin egen säkerhet och påverka och hjälpa andra i sin omgivning. Genom att träffa barnen ger vi dem viktig kunskap i hur de undviker olyckor och hur de ska agera om olyckan ändå är framme. Vi erbjuder skolor vår utbildning för flickor och pojkar vid fyra tillfällen under deras skoltid: förskoleklass, årskurs 4, årskurs 7 och andra året på gymnasiet. Barnen vet vi är oerhört duktiga på att dela med sig av sin värdefulla kunskap till familj och vänner. Och vem kan säga att ett barn som upplyser om att vi ska ha brandvarnare har fel?

En annan viktig målgrupp är äldre personer eftersom de ofta drabbas allvarligare vid bränder än andra. Under tidigare år har äldre varit hårt drabbade av bränder i vårt område. Därför startade vi ett särskilt projekt under 2016 för att hitta metoder för att kunna skapa ett bättre brandskydd för äldre personer, så kallat individanpassat brandskydd. Under hösten påbörjade vi ett aktivt arbete för att driva på och stödja våra medlemskommuner i arbetet med att skapa ett individanpassat brandskydd för äldre och utsatta människor.

Men det är inte bara äldre som drabbas av bränder. För att nå ut till

nya grupper som behöver kunskap om sin säkerhet, startade vi under året ett arbete med riktade kommunikationsinsatser i hemmiljön. Under våren testade vi vårt arbetssätt och den 1 december gick det stora startskottet för hembesök. Under tre timmar ringde vi på vid nästan 500 lägenheter i olika bostadsområden i Linköping och Norrköping. Under december ringde vi på vid ytterligare 400 och vi nådde därmed nästan upp till 1 000 ”dörrknackningar” under första månaden med hembesök.

Inför dessa hembesök har vi startat ett samarbete med Stångåstaden i Linköping och Hyresbostäder i Norrköping, båda stora aktörer

på bostadsområdet. Samarbetet innebär att hyresvärdarna i förväg informerar sina boenden om att vi ska komma så att hyresgästerna är förberedda och förhoppningsvis fulla av frågor. Stångåstaden och Hyresbostäder står för brandvarnare så att vi kan byta de som är trasiga eller sätta upp nya där det fattas.

Ett annat exempel på spännande samarbete med Hyresbostäder är där vi utbildar deras hyresgäster i brandsäkerhet och då främst kopplat till matlagning eftersom de vanligaste bränderna är de som startar vid spisen.

Under 2016 startade vi även ett projekt för att få en bild av vad människor som

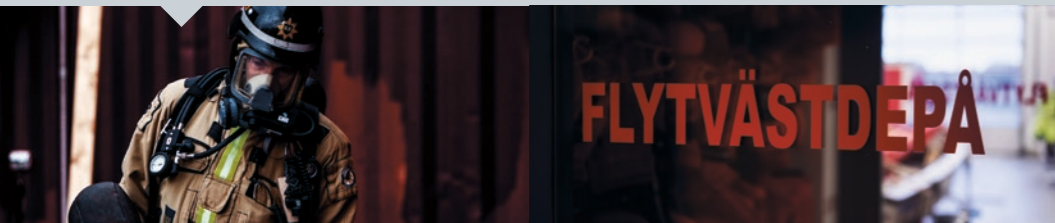
vi möter i olika sammanhang, tycker om vår service och vårt bemötande. Projektet utgick till viss del från tidigare undersökningar, men kompletterades även med nya. Vi tittade på skolutbildningar, extern utbildningsverksamhet och hembesök. Med några få och enstaka undantag är alla vi möter nöjda eller mycket nöjda med vår service och vårt bemötande. Ett gott tecken på att alla våra medarbetare gör sitt yttersta för de människor vi möter.

För att öka människors kunskap om säkerhet gjorde vi även två större kampanjer. Under sommaren vill vi förhindra att människor drunknar genom vår vattensäkerhetskampanj

och i december dyker Brandtomten upp för att påminna om brandsäkerhet i samband med att vi lagar mycket mat och har fler levande ljus tända. Särskilt Brandtomten är mycket uppskattad för sina besök då han delar ut brandvarnare och brandfiltar till både privatpersoner, företag och skolor.

Genom allt detta arbete bidrar både vi och de människor vi mött till en säkrare vardag.

Säkerhet ständigt i fokus

Känslan av att känna sig trygg är något personligt som i stor grad påverkas av vad som händer i vår omgivning, såväl lokalt som nationellt och internationellt. Att ha till uppgift att medverka till att upprätthålla, inte bara den verkliga säkerheten i omgivningen, utan även känslan av säkerhet, är något som förpliktigar. Vår uppgift är att se till att alla, utifrån främst olyckor med brand, ska känna sig säkra när de rör sig i vårt område.

Året började därför med att vi fortsatte fokusera vårt tillsynsarbete på flyktingboenden. Denna typ av boenden hade en tendens att under 2015 uppstå med kort varsel där brandsäkerheten inte alltid prioriterades. Arbetet med tillsyner genomfördes parallellt med att vi besökte boenden och fokuserade på deras kunskaper om brandsäkerhet. Kombinationen var uppskattad av både personal och boende. Vi har under året även fortsatt vårt arbete med att inventera brand-

skyddet i radhus. Denna typ av boenden är nämligen särskilt utsatt för att få omfattande skador vid en brand. Risken är även stor att bränder sprider sig till intilliggande lägenheter som även de kan få stora skador. Genom att besöka radhusområden och uttala oss om rådande brandskydd är vår förhoppning att fastighetsägare själva förstår att det är viktigt och att man åtgärdar de problem vi identifierar.

Under en längre tid har rättssäkerheten i tillsynsarbetet varit uppe för diskussion nationellt. För att möta större krav på rättssäkerhet från vår omvärld, har vi genomfört ett arbete som under kommande år ska sjösättas för att uppfylla dessa krav. Framför allt handlar det om att vi i framtiden kommer att utfärda fler förelägganden vid våra tillsyner för att höja rättssäkerheten.

Under första kvartalet tog, efter upphandling, en ny sotningsentreprenör över i Valdemarsviks

kommun. Detta medförde att ansökningarna om att låta en annan utförare genomföra sotningen ökade dramatiskt. Från att ha hantlerat cirka 100 ärenden per år ökade antalet till drygt 3 700 ärenden och detta påverkade dessvärre vårt övriga arbete. Att det blir på detta sätt beror på lagstiftningen och vi har förhoppningar om att man inom en rimlig framtid ser över den.

I vår del av Östergötland är expansionen stor. Det märks inte minst på den höga byggtakten som påverkade även oss under 2016 i form av medverkan i kommunernas plan- och byggprocesser. Vår medverkan i arbetet med Ostlänken fortsätter även alltjämt. Vi vill i detta arbete få in förebyggande åtgärder som förhindrar och begränsar effekterna av en olycka längs med sträckan. Vår ambition är att få så bra förutsättningar som möjligt för att kunna göra en effektiv insats om olyckan ändå är ett faktum.

”Vår uppgift är att se till att alla, utifrån främst olyckor med brand, ska känna sig säkra”

Antal döda
i bostadsbränder

0 st

2015
3 st

Förändring och utveckling är vår vardag

Trots mycket förebyggande arbete uppstår olyckor. När de inträffar har vi en viktig roll både för att hjälpa människor och för att rädda så stora värden som möjligt. För att behålla hög kvalitet i vårt räddningsarbete har vi under året bland annat fortsatt arbetet med olika kvalitetssäkringsövningar. Vi fick även två nya ledningsfordon och fyra nya räddningsenheter som innebar utbildning och övning för vår uttryckande personal.

På dessa räddningsenheter finns nya och moderna släcksystem i form av skärsläckare, XFog och CAFS. System som ger oss nya möjligheter att snabbare och effektivare hantera bränder så att de blir mindre omfattande och vi behöver använda en mindre mängd släckmedel. Ju mindre släckmedel vi använder desto mindre miljöpåverkan bidrar vi till.

Ett mycket viktigt arbete som vi påbörjade under året var hembesök som är en del i riktade kommunikationsinsatser för att öka människors kun-

skap om olyckor i det egna hemmet. Genom att gå man ur huse med medarbetare från alla våra avdelningar, påbörjades ett långsiktigt arbete som vi hoppas ska leda till att färre invånare drabbas av bränder. Vid våra hembesök berättar vi om vilket brandskydd vi anser att varje hushåll ska ha. Förutom att höja säkerheten hemma hos människor får vi många positiva och berikande möten.

Vårt förbund ligger väl framme när det gäller såväl kvalitet i vårt arbete som taktik i vårt arbetssätt. Det märker vi bland annat genom att vi erbjuds möjlighet att i olika sammanhang berätta hur just vi arbetar. I samband med branschkonferensen Skadepåplats 2016 var vi exempelvis med och visade en metod för att släcka bilbränder med en brandfilt. Ett deltagande som vi fick mycket uppskattning för.

Och även inom räddningstjänst kan datorspel fungera utmärkt i utbildningssyfte! Under året har vi börjat

använda modern utbildningsutrustning för att öva insatstaktik i datoriserade spelmiljöer. En utbildning som ger nya möjligheter för kompetensutveckling i vår deltidsorganisation där många medarbetare inte finns på vår arbetsplats så ofta. Utrustningen är enkel att flytta och kan användas för övningar på samtliga våra stationer.

Även om invånarnas säkerhet alltid är det vi arbetar för, är vi också angelägna om att vår egen säkerhet alltid är i fokus. Ett område där vi är extra utsatta är trafiksituationer och därför har vi slutfört ombyggnationen av våra så kallade buffertfordon. Vi har nu fyra fordon som kan användas för att varna och vägleda trafikanter vid olyckor så att vi får bästa möjliga skydd och arbetsmiljö när vi arbetar vid olyckor på vägar. Vi hoppas slippa bli en av de räddningstjänster som har medarbetare som skadas i sitt arbete.

För att kunna bedriva effektiva räddningsinsatser är kommunikationsutrustningen en viktig del.

Vi utvecklar ständigt detta område både vad det gäller teknik och våra egna rutiner. Under året påbörjade vi ett arbete med att ytterligare modernisera både RAKEL, vårt kommunikationssystem för samverkan och ledning, och skadepåplatsradion.

Under året har vi reviderat våra insatsområden, ett arbete som görs för att vi ska vara på plats med rätt resurser på minsta möjliga tid. Vi har även inlett ett arbete med att revidera våra larmplaner för den östgötska skärgården samt utvecklat vårt samarbete med Kustbevakningen och Sjöräddningssällskapet kring räddningsinsatser i skärgården. Tillsammans med polis och sjukvård har vi arbetat fram gemensamma larmplaner och arbetssätt vid suicidlarm och för att öka vår förmåga vid flygolyckor har vi fortsatt samverka med flygplatserna i vårt område. För varje steg vi tar framåt kan vi rädda ännu fler liv och ännu mer värden.

Uppdrag och insatstid	2016	2015
Antal insatser i förbundets område	5 138	4 581
Insatstid, median (min, sek)	07:28	07:26
Antal akuta insatser	1 563	1 341
Insatstid, median (min, sek)	08:02	07:21
Antal hot om suicid samt IVPA (I Väntan På Ambulans)	574	548
Antal skadade enligt räddningsledarens bedömning	580	570
Hjälp åt annan kommun	49	26

Andel som tycker vårt sätt att utföra räddningsarbetet var mycket bra

75 %

Andel som tycker vårt bemötande under olyckan var mycket bra

92 %

Andel som tycker vårt bemötande efter branden var släckt var mycket bra

75 %

Andel som gjort någon åtgärd innan vår ankomst

62 %

Genomsnittlig insatstid, mediantid

07:28

Bland svarsalternativen fanns en femgradig skala. Samtliga svar hamnade i de två övre alternativen (mycket nöjd, nöjd, mycket bra, bra).

Jämställda medarbetare kan ge en jämställd service

”Genom att tillföra ny kunskap utmanar vi vårt tänkande”

I vår direktionens avsiktsförklaring står det bland annat att vårt arbete ska präglas av innovation och helhets-tänkande och att kompetensutveckling ska vara en naturlig del. För att uppfylla detta mål har medarbetare inom förbundet arbetat på flera sätt under året för att bidra till en lärande organisation, för ny kunskap, nya arbetsätt och med erfarenhetsutbyte.

Flera medarbetare började året med att besöka Räddningstjänsten Syd för att ta del av projektet ”En brandstation för alla”. Det var mycket uppskattat och lärorikt och gav utbyte om hur vi kan arbeta för en inkluderande arbetsplats.

Genom att tillföra ny kunskap utmanar vi vårt tänkande. Samtliga chefer, styrkeledare och fackliga har därför fått utbildning i att leda och styra en jämställd räddningstjänst och genomgått utbildning i normkritik, sexuella trakasserier och kränkande särbehandling. Dessa utbildningar

syftade till att lyfta blicken, öppna ögonen och se de strukturer som finns i samhället idag. Strukturerna upprätthålls lika mycket av kvinnor som män, och leder till att vårt samhälle inte är jämställt.

Arbetet med det omfattande samverkansprojektet RTÖG 2.0 avslutades under året och arbetsgivare och fackliga har tyckt att arbetet varit bra och programrådet har levt kvar som en temperaturmätare under resterande året. Efter

sommaren skickade programrådet från RTÖG 2.0 ut vår nya riktlinje för medarbetarskap och chefskap – vår skrift om hur vi vill att medarbetar- och chefskap ska fungera hos oss. Som ett resultat av RTÖG 2.0 har vi nu varje år även fyra platser vid Medarbetarakademien. Fyra medarbetare har under året avslutat sin utbildning och ytterligare fyra har påbörjat den.

I slutet på 2016 såg också en personaltidning dagens ljus. Tidningen

Antal anställda vid utgången av 2016. 2015 års siffror inom parentes.

Antal anställda	Män	Kvinnor	Totalt
Tillsvidareanställda	190 (197)	24 (20)	214 (217)
Deltidsbrandmän	189 (187)	11 (11)	200 (198)
Summa anställda	379 (384)	35 (31)	414 (415)
Brandvärmän	44 (43)	9 (7)	53 (50)

är ett sätt att åstadkomma större samhörighet och förståelse för verksamheten bland medarbetarna. En stor utmaning på en arbetsplats som vår, som har över 400 medarbetare på 18 olika arbetsplatser, där många har skiftschema.

För andra året i rad delade vi ut vårt innovationspris, som har till syfte att stimulera medarbetarna till innovativa och kreativa idéer. Fyra personer tilldelades pris under 2016 för sina värdefulla insatser.

Vi har många goda relationer med landets övriga räddningstjänstförbund. Under året har vi fått förtroende att vara värdar för NJR (Nätverket jämställd räddningstjänst) och i egenskap av det bjudit in samtliga räddningstjänster i Sverige för flera utbildningsdagar. På första temat, ”Hat och hot i jämställdhetsarbete”, genomfördes en seminariedag under våren i Norrköping och under rubriken ”Var är

brudarna?” arrangerade vi en turné under hösten. Temat var ”Varför stannar inte kvinnorna kvar inom räddningstjänsten?”. Dessa dagar gav många värdefulla och ibland jobbiga insikter om vad vi behöver arbeta vidare med för att skapa en jämställd räddningstjänst.

Under året har en oro och ett missnöje bland medarbetare kommit fram. Ett stort antal medarbetare vände sig i slutet av året till media för att vädra detta missnöje vilket

ledde till dialoger på flera nivåer inom och utom förbundet, även en bit in på nya året. Eftersom vi tar medarbetarnas arbetsmiljö på största allvar, kommer vi lägga mycket arbete på att återskapa arbetsro för de medarbetare som berörs.

Vi bedriver en viktig verksamhet för våra invånare och vi ska känna oss stolta och glada över vad vi åstadkommer. Våra medarbetare är väl värda det höga förtroende som vi visas.

De anställdas totala sjukfrånvaro under 2016. 2015 års siffror inom parentes.

Sjukfrånvaro *	Män	Kvinnor	Totalt
0-29 år	1,25 (2,7)	2,87 (1,1)	1,39 (2,5)
30-49 år	2,13 (1,4)	1,92 (1,2)	2,10 (1,4)
50 - år	4,97 ¹⁾ (2,7)	1,30 (0,9)	4,73 (2,6)
Samtliga åldersgrupper	3,06 (2,0)	1,86 (1,0)	2,93 (2,0)
Varav långtidssjukskrivna	54,10 (51,7)	0,0 (0,0)	50,39 (49,2)

* Procentuell sjukfrånvaro av ordinarie arbetstid.

1) Ökningen beror på ett antal långtidssjukskrivningar.

De externa intäkterna ökade med tolv procent

Externa intäkter
23,3 Mkr

20,8 Mkr år 2015

Ekonomisk översikt

Volymen i förbundets ekonomi har ökat kraftigt under verksamhetsåret. I jämförelse med 2015 ökade den totala omsättningen med 11 procent och balansomslutningen med hela 40 procent.

Resultatet blev 0,6 Mkr (1,3 Mkr) och översteg budgeten marginellt med 0,1 Mkr. Omsättningen blev ca 217 Mkr (194 Mkr). På intäktssidan utgörs omsättningsökningen både av medlemsbidrag och externa intäkter. På kostnadssidan är det framför allt personalkostnaderna som ökat och då till stor del på grund av de ökade avsättningarna för upplupna pensionskostnader (se även nedan).

Intäkterna från medlemsbidragen blev ca 10 Mkr högre än budgeterat och har sin grund i ökade avsättningar för särskild avtalspension för heltidsanställd, utryckande personal. Dessa avtalspensioner finansieras, utöver det grundläggande medlemsbidraget, genom de kommuner

där berörd personal verkar, vilket innebär Linköpings och Norrköpings kommuner. Dessa kommuner ersätter förbundet i samband med att pensionerna utbetalas och i avvakten på det bokförs och redovisas de som långfristiga fordringar.

De externa intäkterna fortsätter att öka och blev 23,3 Mkr (20,8 Mkr). Alla intäktsområden bidrar till ökningen, men största enskilda post är intäkter på grund av utryckning för felaktiga automatlarm. Antalet automatlarmsanläggningar har dock ökat, vilket innebär att antalet utryckningar per automatlarm ligger på motsvarande nivå som tidigare. Övriga intäkter i samband med utryckning (restvärdesräddning, vägsanering, hisslarm, IVPA m m) utgör tillsammans närmare 1,5 Mkr. De första åren efter förbunds bildningen var dessa intäkter blygsamma, men genom aktivt arbete har rutinerna förbättrats på ett sätt som gör att vi idag är bättre på att ta betalt för de tjänster vi utför i samband med

utryckningar men som inte omfattas av vår myndighetsutövning.

Den ökade balansomslutningen har sin förklaring i tre väsentliga poster. Den ena är ökningen av de långfristiga fordringarna på Linköpings och Norrköpings kommuner med ca 11 Mkr, vilket på skuldsidan motsvaras av ökade avsättningar för särskild avtalspension. Den andra är ökningen av anläggningstillgångarna med ca 19 Mkr, vilken förklaras av stora investeringar i nya släckfodon. Den tredje är ökningen av de kortfristiga fordringarna med ca 10 Mkr. De två senare posterna motsvaras på skuldsidan av ökat utnyttjande av förbundets checkräkningskredit.

De investeringar som genomfördes under året är till stor del eftersläpande från tidigare år. Det förklarar skillnaden mellan årets budgeterade investeringar och de genomförda. Årets bokförda investeringar blev 30,6 Mkr (20,2 Mkr). De för 2016 beslutade investeringarna har eller

kommer att genomföras inom ramen för den lagda budgeten.

Det egna kapitalet uppgår efter bokslut till ca 9,9 Mkr (9,4 Mkr). Soliditeten har sjunkit till följd av den kraftigt ökade balansomslutningen och uppgår per bokslutsdagen till 7 procent (9 procent).

Kassaflödesanalysen bekräftar i likhet med tidigare år att likviditetspåverkan är obefintlig, vilket beror på att verksamheten huvudsakligen finansieras med lånade medel.

Förbundsdirectionens övergripande ekonomiska mål är att säkerställa god ekonomisk hushållning och att sträva mot ett eget kapital på minst

5 procent av den totala nettoomsättningen. Efter räkenskapsårets utgång utgör det egna kapitalet 5,2 procent av nettoomsättningen.

Årets resultat tillsammans med tidigare års överskott visar att Räddningstjänsten Östra Götaland uppfyller kommunallagens krav på ekonomisk balans.

Resultaträkning, Tkr

	Not	Utfall 2016	Utfall 2015	Budget 2016
Verksamhetens externa intäkter	1	23 353	20 840	19 944
Verksamhetens kostnader	2	-204 584	-184 691	-189 805
Avskrivningar	3	-11 136	-9 158	-10 495
Summa verksamhetens nettokostnader		-192 367	-173 009	-180 356
Medlemsbidrag	4	193 458	174 691	181 747
Resultat före finansiella poster		1 091	1 682	1 391
Finansiella intäkter		2	3	0
Finansiella kostnader	5	-536	-401	-905
Resultat före extraordinära poster		557	1 284	486
Årets resultat		557	1 284	486

Balansräkning, Tkr

	Not	2016	2015
TILLGÅNGAR			
Materiella anläggningstillgångar			
- Maskiner och inventarier	3	66 498	47 055
Summa materiella anläggningstillgångar		66 498	47 055
Finansiella anläggningstillgångar			
- Långfristiga fordringar	8	42 093	30 728
Summa finansiella anläggningstillgångar		42 093	30 728
Summa anläggningstillgångar		108 591	77 783
Omsättningstillgångar			
- Kortfristiga fordringar	6	30 961	21 394
- Kassa och bank		7	2
Summa omsättningstillgångar		30 968	21 396
Summa tillgångar		139 559	99 179
EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER			
Eget kapital			
- Balanserat resultat		9 378	7 106
- Insatskapital från nya medlemmar		0	988
- Årets resultat		557	1 284
Summa eget kapital	7	9 935	9 378
Avsättningar			
- Avsättningar för särskild avtalspension	8	42 093	30 728
Summa avsättningar		42 093	30 728
Skulder			
- Långfristiga skulder		200	200
- Kortfristiga skulder	9	87 331	58 873
Summa skulder		87 531	59 073
Summa eget kapital, avsättningar och skulder		139 559	99 179
Ansvarsförbindelser och pensionsförpliktelser som inte upptagits bland avsättningar och skulder		0	0
Överskottsfond hos KPA Pension		318	642

Kassaflödesanalys, Tkr

	Not	2016	2015
Tillförda medel			
Resultat efter finansiella poster		557	1 284
Insatskapital från nya medlemmar		0	988
Justering för av- och nedskrivningar	3	11 136	9 158
Ökning/minskning avsättningar	8	11 365	-3 677
Medel från verksamheten före förändring av rörelsekapital		23 058	7 753
Ökning/minskning kortfristiga fordringar	6	-9 567	951
Ökning/minskning kortfristiga skulder	9	28 458	7 782
Kassaflöde från den löpande verksamheten		41 949	16 486
Investeringsverksamheten			
Investeringar i materiella anläggningstillgångar	3	-30 579	-20 212
Investeringar i finansiella anläggningstillgångar	8	-11 365	3 677
Kassaflöde från investeringsverksamheten		-41 944	-16 535
Finansieringsverksamheten			
Ökning/minskning av långfristiga skulder		0	50
Kassaflöde från finansieringsverksamheten		0	50
Årets kassaflöde		5	1
Likvida medel vid årets början		2	1
Likvida medel vid årets slut		7	2
Förändring av likvida medel		5	1

Redovisningsprinciper

Årsredovisningen är upprättad enligt kommunallagen, lag om kommunal redovisning och i enlighet med rekommendationer från Rådet för kommunal redovisning.

Materiella anläggningstillgångar

Fordon, inventarier och fastighetsanläggningar med minst tre års ekonomisk livslängd och ett anskaffningsvärde på minst 1,5 prisbasbelopp redovisas som materiella anläggningstillgångar. Anläggningstillgångarna har i balansräkningen upptagits till anskaffningsvärdet efter avdrag för planenliga avskrivningar. Förbundet tillämpar komponentavskrivning. Avskrivningarna för varje enskild delinvestering påbörjas månaden efter anskaffningen.

Följande avskrivningstider tillämpas:

▶ Markanläggningar	20 år
▶ Fastighetsanläggningar	5-10 år
▶ Fordon	8-15 år
▶ Övrigt	
räddningstjänstmaterial	5-10 år
▶ Inventarier	3-10 år
▶ IT-utrustning	3 år

Fordringar

Fordringar upptas till det belopp, som efter individuell bedömning beräknas bli betalt.

Avsättningar

Under avsättningar redovisas pensionskuldsökningen för den del av uttrykningspersonalen som har rätt till särskild avtalspension, vilket endast berör personal från Norrköpings och Linköpings kommuner.

Pensionsrätten inarbetas löpande och kostnadsförs enligt beräkningar gjorda av förbundets pensionsadministratör. Beräkningarna har skett enligt "Riktlinjer för beräkning av pensionskund - RIPS 07" utarbetat av Sveriges kommuner och landsting. Vid beräkning av särskild avtalspension har en genomsnittlig pensionsålder på 60 år använts. De personer som kan få särskild avtalspension i förbundet har dock rätt att ta ut pensionen från 58 års ålder. Historiskt har pensionsåldern varit högre än 58 år. Förändring av skulden redovisas i resultaträkningen.

Upparbetad pensionsrätt för personal som vid förbundsbildningen 2010-01-01 övergick till anställning i Räddningstjänsten Östra Götaland redovisas och bekostas av respektive medlemskommun.

Leasingavtal

Samtliga leasingavtal där förbundet är leasetagare redovisas som operationell leasing (hyresavtal), oavsett om avtalen är finansiella eller operationella. Leasingavgiften redovisas som en kostnad linjärt över leasingperioden.

Noter

Not 1 Verksamhetens externa intäkter, Tkr	2016	2015
Utbildning	4 249	3 998
Felaktiga automatlarm	8 838	7 480
Avtal, räddningstjänst, IVPA (I Väntan På Ambulans)	7 307	6 560
Övrig försäljning	2 717	2 564
Statligt investeringsbidrag	0	0
Övriga bidrag	242	238
Summa	23 353	20 840

Not 2 Verksamhetens kostnader, Tkr

Köpta tjänster	11 003	13 601
Personalkostnader	160 219	138 730
Övriga kostnader	33 362	32 032
Summa	204 584	184 363

Not 3 Maskiner och inventarier, Tkr

Ingående anskaffningsvärde	89 918	69 706
Investeringar under året	30 579	20 212
Utgående anskaffningsvärde	120 497	89 918
Ingående ackumulerade avskrivningar	-42 863	-33 705
Årets avskrivningar	-11 136	-9 158
Utgående ackumulerade avskrivningar	-53 999	-42 863
Bokfört värde maskiner och inventarier	66 498	47 055
Specifikation per anläggningsslag		
Byggnadsanläggningar	1 001	838
Inventarier	8 888	10 377
Fordon	56 609	35 840
Summa	66 498	47 055

Not 4 Medlemsbidrag, Tkr	2016	2015
Grundläggande medlemsbidrag		
Linköpings kommun	84 763	83 107
Norrköpings kommun	75 409	73 855
Söderköpings kommun	8 986	8 774
Valdemarsviks kommun	6 091	5 922
Åtvidabergs kommun	6 844	6 710
Årets upplupna medlemsbidrag för SAP-R-kostnader		
Linköpings kommun	6 012	-2 022
Norrköpings kommun	5 353	-1 655
Summa	193 458	174 691

Not 5 Finansiella kostnader, Tkr		
Bankavgifter	7	8
Räntekostnader	529	393
Summa	536	401

Not 6 Kortfristiga fordringar, Tkr		
Kundfordringar	24 809	17 606
Ingående moms skattefri verksamhet	1 637	1 511
Momsfordran förvärvade inventarier	120	166
Diverse kortfristiga fordringar	333	0
Förutbetalda kostnader	3 267	1 351
Upplupna intäkter	795	760
Summa	30 961	21 394

Not 7 Eget kapital, Tkr		
Ingående balans	9 378	7 106
Insatskapital från nya medlemmar	0	988
Årets resultat	557	1 284
Utgående balans	9 935	9 378
Varav: Struktur- och konjunkturfond	3 000	3 000

Not 8 Avsättningar för särskild avtalspension, Tkr	2016	2015
Ingående avsättning	30 728	34 405
Pensionsutbetalningar	-1 252	-978
Nyintjänad pension inkl ränte- och basbeloppsuppräknings	10 154	-1 981
Förändring av löneskatt	2 463	-718
Utgående avsättning	42 093	30 728

Not 9 Kortfristiga skulder, Tkr		
Utnyttjad checkräkningskredit	40 690	14 295
Leverantörsskulder	6 356	4 439
Utgående moms	416	826
Personalens skatt och arbetsgivaravgifter	5 298	5 008
Upplupna semesterlöner	8 643	8 033
Upplupen kompledighetsskuld	530	698
Upplupen pensionskostnad	5 049	4 902
Upplupen särskild löneskatt	1 913	1 803
Övriga upplupna kostnader	965	1 588
Förutbetalda intäkter	17 471	17 281
Summa	87 331	58 873

Förbundet innehar en checkräkningskredit med en limit på 75 miljoner kronor hos Internbanken, Norrköpings kommun. Inga pantar eller ansvarsförbindelser är ställda för krediten.

Förbundsdirektionen

Bertil Eklund (NB), Håkan Liljebäck (S), Bengt Wastesson (KD), Yvonne de Martin (C), Tommy Vaske (MP), Kerstin Nordenberg (M), Mari Hultgren (S), Lars-Olof Johansson (C), Christer Frey (M), Anna Nilsson (M), Mira Wedenberg (M), Kenneth Johansson (S). Saknas på bilden gör Rutger Starwing (M) samt Elisabet Edlund (S).

Förbundsdirektionen för Kommunalförbundet Räddningstjänsten Östra Götaland tillsammans med förbundsdirektören avlämnar denna årsredovisning.

Förbundsdirektion

Håkan Liljebäck (S) Norrköping, ordförande
Mari Hultgren (S) Linköping, vice ordförande
Christer Frey (M) Norrköping

Rutger Starwing (M) Linköping
Kenneth Johansson (S) Söderköping
Bertil Eklund (NB) Valdemarsvik
Elisabet Edlund (S) Åtvidaberg

Förbundsdirektionens ersättare

Lars-Olof Johansson (C) Norrköping
Kerstin Nordenberg (M) Norrköping
Tommy Vaske (MP) Linköping

Yvonne de Martin (C) Linköping
Anna Nilsson (M) Valdemarsvik
Bengt Wastesson (KD) Söderköping
Mira Wedenberg (M) Åtvidaberg

Revisionsberättelse 2016

Till: Kommunalförbundet Räddningstjänsten Östra Götaland, Norrköpings kommunfullmäktige, Linköpings kommunfullmäktige, Åtvidabergs kommunfullmäktige, Söderköpings kommunfullmäktige, Valdemarsviks kommunfullmäktige.

Vi, av fullmäktige utsedda revisorer har granskat den verksamhet som bedrivits i kommunalförbundet (organisationsnummer 222000-2758) av dess direktion.

Förbundsdirektionen ansvarar för att verksamheten bedrivs enligt gällande mål, beslut och riktlinjer samt de föreskrifter som gäller för verksamheten. De ansvarar också för att det finns en tillräcklig intern kontroll.

Revisorernas ansvar är att granska verksamhet, intern kontroll och räkenskaper och pröva om verksamheten bedrivs enligt de uppdrag, mål och föreskrifter som gäller för verksamheten.

Granskningen har utförts enligt kommunallagen, god revisionssed i kommunal verksamhet, förbundsordningen och revisionsreglementet. Granskningen har genomförts med den inriktning och omfattning som behövs för att ge rimlig grund för bedömning och ansvarsprövning.

Vi bedömer sammantaget att förbundsdirektionen i Kommunalförbundet Räddningstjänsten Östra Götaland i allt väsentligt har bedrivit verksamheten på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt. Vi som revisorer noterar förbundets turbulenta situation med uppsägningar på olika nivåer. Genom vår granskning framgår också ett antal åtgärder direktionen vid-

tagit för att öka personalinflytandet. Direktionens insatser har inte fått effekt och revisorerna ser med stor oro på den uppkomna situationen.

Vi bedömer att räkenskaperna i allt väsentligt är rättvisande.

Vi bedömer att direktionens interna kontroll är tillräcklig.

Vi bedömer att resultatet enligt årsredovisningen är förenligt med de finansiella mål och verksamhetsmål som styrelsen uppställt.

Vi tillstyrker, att respektive fullmäktige beviljar ansvarsfrihet för direktionen samt de enskilda ledamöterna i densamma.

Norrköping den 15 mars 2017

Peter Åbrodd

Göran Ekdahl

Ann-Cathrine Hjerdt

Birgitta Johansson

 www.rtog.se

 facebook.com/rtog

 instagram.com/raddningstjanstenostragotaland

Räddningstjänsten Östra Götaland
Besök Albrektsvägen 150, Norrköping
Post Albrektsvägen 150, 602 39 Norrköping

Växel 010-480 40 00
Fax 010-480 41 79
E-post info@rtog.se

**Räddningstjänsten
Östra Götaland**